

ÖSSZEFOGLALÓ

az Európai Parlament és a Tanács egyes műanyagtermékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről szóló 2019/904 irányelvnek (SUP irányelv), és az annak átültetését megvalósító hazai kormányrendeletek főbb rendelkezéseiről

2019. július 5-én lépett hatályba az egyes műanyagtermékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/904 európai parlamenti és tanácsi irányelv (SUP irányelv). A SUP irányelv elsődleges célja az egyes műanyagtermékek környezetre, különösen a vízi környezetre, valamint az emberi egészségre gyakorolt hatásának megelőzése és csökkentése, valamint a körforgásos gazdaságra történő átmenet támogatása innovatív és fenntartható üzleti modellekkel, termékekkel és anyagokkal, hozzájárulva ezáltal a belső piac hatékony működéséhez is.

A SUP irányelv 5. cikke előírja, hogy a tagállamoknak 2021. július 3-tól meg kell tiltaniuk az oxidatív úton lebomló műanyagból készült termékek és egyes egyszer használatos műanyagtermékek forgalomba hozatalát.

A SUP irányelv 5. cikkében foglalt forgalomba hozatali korlátozás hazai jogrendbe történő átültetését szolgáló, egyes egyszer használatos, valamint egyes egyéb műanyagtermékek forgalomba hozatalának korlátozásáról szóló 301/2021 (VI. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 301/2021. Korm. rendelet) 2021. július 1-jén lépett hatályba.

A 301/2021. rendelet az alábbi forgalomba hozatali tiltó rendelkezéseket tartalmazza:

I. A SUP irányelv előírása szerint az oxidatív úton lebomló műanyagból készült termékek, valamint az alábbi, egyszer használatos műanyag termékek forgalomba hozatala tiltásra került 2021. július 1-től:

1. Fültisztító pálcikák;
2. Evőeszközök (villák, kések, kanalak, evőpálcikák);
3. Tányérok;
4. Szívósálak;
5. Italkeverő pálcikák;
6. Léggömbökhöz – kivéve az ipari vagy más foglalkozásszerű felhasználásra szánt ballonokat, valamint a fogyasztók számára nem értékesített alkalmazásokat – rögzítendő és azokat tartó pálcák, beleértve a léggömböt a pálcához rögzítő szerkezetet;
7. Expandált polisztirolból készült ételtároló edények, azaz ételtartók, például dobozok tetővel vagy anélkül, amelyek olyan ételek tárolására szolgálnak, amelyek:
 - 7.1. azonnal fogyaszthatók helyben vagy elvitelre,
 - 7.2. fogyasztása általában az edényből történik,
 - 7.3. készételként fogyaszthatók, azaz további elkészítést, például főzést, forralást vagy melegítést nem igényelnek, beleértve például a gyorsételekhez vagy egyéb készételekhez használt ételtároló edényeket, kivéve az italtárolókat, tányérokat és tasakokat, valamint az ételt tartalmazó csomagolásokat;
8. Expandált polisztirolból készült italtárolók, beleértve a kupakjukat és a fedelüket is;
9. Expandált polisztirolból készült italtartó poharak, beleértve azok tetejét és fedelét is.

II. A SUP irányelv előírásain túl az alábbi termékek forgalomba hozatala is tiltott:

1. 2021. július 1-től a könnyű műanyag hordtasak, amelynek falvastagsága 15-50 mikron közötti, a biológiailag lebomló műanyagból készült kivételével,
2. 2023. január 1-től az italtartó poharak, beleértve azok tetejét és fedelét is (a tiltás kiterjed a műanyag bevonatos papírpoharakra is).

A SUP irányelv forgalomba hozatali korlátozásain túli rendelkezéseit az egyes műanyagtermékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről szóló 349/2021. (VI. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 349/2021. Korm. rendelet) tartalmazza.

A 349/2021. Korm. rendelet többek között a SUP irányelv alábbi rendelkezéseit **ülteti át a hazai jogrendbe:**

- a tagországoknak 2026-ra a 2022-es adatokhoz képest mérhető **mennyiségi csökkenést kell elérni** az egyszer használatos műanyag italtartó poharak és ételtároló edények használatában,
- **termékkövetelményeket** szükséges alkalmazni az egyes, legfeljebb három liter űrtartalmú műanyag italtárolókra és italpalackokra,
- **jelölési követelményeknek** szükséges megfeleltetni egyes egyszer használatos műanyagtermékeket a fogyasztó tájékoztatása céljából, a műanyagnak a termékben való jelenlétéről, az adott termék esetében kerülendő hulladékártalmatlanítási módokról, valamint a környezetre gyakorolt negatív hatásról,
- a tagországoknak intézkedéseket szükséges tenni abból a célból, hogy a SUP irányelv hatálya alá tartozó termékekből származó hulladékelhagyás csökkentése és a felelős fogyasztói magatartás ösztönzése érdekében **a fogyasztók figyelemfelhívó tájékoztatást kapjanak,**
- a tagállamok számára a SUP irányelv **jelentéstételi kötelezettséget** ír elő, a megvalósított intézkedések bemutatása, az előírt célok nyomon követése és adatgyűjtés céljából.

A 349/2021. Korm. rendelet alábbi rendelkezései léptek hatályba 2021. július 3-tól:

- a gyártó számára a 9. § és a 10. § által előírt, az egyes műanyagtermékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről szóló (EU) 2019/904 európai parlamenti és tanácsi irányelv mellékletének D. részében felsorolt egyszer használatos műanyagtermékek harmonizált jelölésére vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 2020/2151 bizottsági végrehajtási rendeletben foglaltak szerint teljesítendő **jelölési követelmények,**
- a 13. § szerint a gyártók számára előírt **figyelemfelkeltő intézkedések.**

A gyártók számára a 349/2021. Korm. rendelet 14. §-ában **nyilvántartásba vételi kötelezettség, a gyártók és a hulladékgyűjtők részére a 16. §-ban nyilvántartás vezetési- és adatszolgáltatási kötelezettség** került előírásra, amely rendelkezések **2022. január 1-től lépnek hatályba.**

A 349/2021. Korm. rendelet 20. §-a értelmében a 2022. január 1-jén a 349/2021. Korm. rendelet 1. mellékletében meghatározott termék forgalomba hozatalát megvalósító **gyártónak 2022. január 15-éig kérelmeznie kell a hulladékgazdálkodási hatóságnál nyilvántartásba vételét** a 14. §-ban foglaltak szerint.

Az első, 2022-ről esedékes éves gyártói és hulladékgyűjtői adatszolgáltatás benyújtásának határideje 2023. március 1.

A SUP irányelv értelmezését az Európai Bizottság által honlapjukon 2021. május 31-én közzétett, magyar nyelven is elérhető, az egyes műanyagtermékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről szóló (EU) 2019/904 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek megfelelően az egyszer használatos műanyagtermékekre vonatkozóan előírt bizottsági iránymutatásokról szóló közlemény (a továbbiakban: **bizottsági útmutató**) segíti. A bizottsági útmutató célja olyan **iránymutatások közzététele** (adott esetben példákkal), amelyek segítenek annak eldöntésében, hogy **milyen termékek minősülnek egyszer vagy többször használatos műanyagterméknek a SUP irányelv alkalmazásában.** Tekintettel arra, hogy a hazai jogszabályok a SUP irányelv hazai implementációját hivatottak végrehívni, így azok **az útmutatóval együtt értelmezendők.**

A 301/2021. Korm. rendeletben és a 349/2021. Korm. rendeletben foglalt előírások megsértésének szankcionálása tekintetében **e kormányrendeletek a hulladékképződés megelőzésével kapcsolatos jogszabálynak minősülnek.** A *hulladékokról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény* (a továbbiakban: Ht.) 86. § (1) bekezdés d) pontja szerint azt a természetes vagy jogi személyt, egyéni vállalkozót, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki vagy amely a terméket a hulladékképződés megelőzésével kapcsolatos jogszabály, közvetlenül alkalmazandó uniós jogi aktus vagy hatósági határozat előírásait megsértve forgalmaz, a hulladékgazdálkodási hatóság a hulladékgazdálkodási bírság mértékéről, valamint kiszabásának és megállapításának módjáról szóló kormányrendelet szerint **hulladékgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezi.**

A hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről szóló 124/2021. (III. 12.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés h) pontja szerint a Ht. 86. § (1) bekezdésében foglalt hulladékgazdálkodási hatóságként, ha a bírság jogalapja a d) pontban meghatározott hatáskörhöz tartozó jogsértés, **az országos hulladékgazdálkodási hatóság jár el.**

A SUP irányelv elérhetősége: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0904>

A SUP irányelv átültetését megvalósító kormányrendeletek **az egyes egyszer használatos, valamint egyes egyéb műanyagtermékek forgalomba hozatalának korlátozásáról szóló 301/2021 (VI. 1.) Korm. rendelet,** valamint **az egyes műanyagtermékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről szóló 349/2021. (VI. 22.) Korm. rendelet.**

A bizottsági útmutató innen érhető el: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0607\(03\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0607(03)&from=HU)

További segédletek a SUP irányelv értelmezéséhez kapcsolódóan:

- A hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelvnek a tudományos és műszaki fejlődéshez történő hozzáigazításával és végrehajtásával foglalkozó **bizottság üléseinek publikus dokumentumai, jegyzőkönyvei:** <https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/committees/C37000/consult?lang=hu>
- Az utolsó 2 elérhető **jegyzőkönyv** a SUP irányelvvel kapcsolatos ülések kapcsán:
 - 2021. március 21-ei ülés jegyzőkönyve: <https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/meetings/CMTD%282021%29420/consult?lang=hu>
 - 2021. június 2-ei ülés jegyzőkönyve és a forgalomba hozatali korlátozással kapcsolatos tagállami kérdések megválaszolása: <https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/meetings/CMTD%282021%29858/consult?lang=hu>